

Vergaderjaar 2015–2016

33 992 (R2034)

Rijkswet houdende goedkeuring van het op 13 december 2006 te New York tot stand gekomen Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap (Trb. 2007, 169 en Trb. 2014, 113)

33 990

Uitvoering van het op 13 december 2006 te New York tot stand gekomen Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap (Trb. 2007, 169)

A¹

VOORLOPIG VERSLAG VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT²

Vastgesteld 23 februari 2016

Het voorbereidend onderzoek van de voorliggende wetsvoorstellen geeft de commissie aanleiding tot het maken van de volgende opmerkingen en het stellen van de volgende vragen.³

Inleiding

De leden van de **PVV**-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de wetsvoorstellen en hebben nog een vraag.

De fractieleden van de **SP** hebben met belangstelling kennisgenomen van de wetsvoorstellen en willen graag ter voorbereiding op besluitvorming omtrent het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap⁴ (hierna: VN-verdrag) nog enkele vragen stellen.

De leden van de fractie van **GroenLinks** hebben met warme interesse kennisgenomen van het voorstel tot goedkeuring en uitvoering van het VN-verdrag. Zij betreuren het dat indiening zo lang op zich heeft laten wachten, daar het Verdrag uit 2006 stamt en het regeerakkoord van

¹ Letter A heeft alleen betrekking op wetsvoorstel 33 992 (R2034)

² Samenstelling:

Ten Hoeve (OSF), Koffeman (PvdD), Kuiper (CU), De Vries-Leggedoor (CDA), Flierman (CDA), Barth (PvdA), Beuving (PvdA), Ganzevoort (GL), De Grave (VVD), Martens (CDA) (*voorzitter*), Schouwenaar (VVD), Bruijn (VVD) (*vice-voorzitter*), Gerkens (SP), Kops (PVV), Atsma (CDA), Bredenoord (D66), Dercksen (PVV), Van Dijk (SGP), Don (SP), Van Hattem (PVV), Krikke (VVD), Nooren (PvdA), Oomen-Ruijten (CDA), Prast (D66), Van Rooijen (50PLUS), Schnabel (D66), Wezel (SP)

³ In dit voorlopig verslag worden vragen gesteld over zowel het voorstel van Rijkswet houdende goedkeuring (Kamerstukken 33 992) als het uitvoeringswetsvoorstel (Kamerstukken 33 990). Er is dus geen apart voorlopig verslag voor elk voorstel.

⁴ *Trb.* 2007, 169.

oktober 2012 ratificatie van het VN-verdrag aankondigt. Zij dringen aan op spoedige uitvoering. Wel hebben zij nog enkele vragen. De leden van de **SGP**-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de wetsvoorstellen die betrekking hebben op de ratificatie en de uitvoering van het VN-verdrag. Zij zijn er content mee dat Nederland dit VN-verdrag, hoewel als een van de laatste landen, nu eindelijk gaat bekrachtigen. Daarmee zal algemene toegankelijkheid normaal worden in plaats van een uitzondering. Deze leden maken nog wel graag gebruik van de mogelijkheid tot het stellen van een aantal vragen.

Vragen en opmerkingen van de leden van de PVV-fractie

Volgens de memorie van toelichting is artikel 4, tweede lid, van het VN-verdrag mede gericht op het bevorderen van «culturele rechten».⁵ Kan de regering aangeven wat binnen de context van dit Verdrag de concrete definitie, de strekking en de reikwijdte van dit begrip is?

Vragen en opmerkingen van de leden van de SP-fractie

Ten aanzien van de uitvoering van het VN-verdrag hebben de SP-fractieleden met interesse het plan van aanpak implementatie VN Verdrag Handicap⁶ gelezen: een traditionele aanpak hoe bewustwording over de positionering van mensen met een beperking over het land moet worden uitgerold. Het gaat om een top-down benadering, waarbij met name de vertegenwoordigers van de koepelorganisaties, cliënten, bedrijfsleven, gemeenten et cetera betrokken zijn: een kwartiermaker die gaat aanjagen. Het betreft een *pledge* om de draagkracht te vergroten en een monitor om te kijken hoe het gaat. De financiering wordt waarschijnlijk geregeld door het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. Het subsidieplein zal de financiering moeten beoordelen, in eerste instantie voor twee jaar. Zo'n implementatietraject is al door de wijze waarop het wordt ingestoken, beperkt. Waarom deze klassieke aanpak? Als er over de gemeenten wordt gesproken, lijkt het erop dat daarmee de organisatie «gemeente» bedoeld wordt. De gemeenten kennen echter ervaringsdeskundige burgers met kennis en kunde van de gemeentelijke omstandigheden. De positionering van burgers met een beperking zijn het uitgangspunt. Waar wordt nu hun ervaring met gemeenten in dit implementatietraject geborgd? Is of wordt de kwartiermaker een functionaris met een ervaringsdeskundige achtergrond? Waarom is er geen lokaal of regionaal periodiek overleg in plaats van een landelijk overleg? Het gebeurt toch lokaal? Een afstemming met de regionale arbeidsmarkt wordt daarmee toch ook makkelijker?

De regering heeft een doel voor ogen met dit VN-verdrag. Geen enkel mensenrechtenverdrag is «overnight» geïmplementeerd, zo stelt de Staatssecretaris. De fractieleden van de SP onderschrijven dit. Zij vinden dat elke koers wel een richting met een stip op de horizon moet hebben, met daarbij een zekere verwachting en een zeker tijdspad. De regering heeft voor een implementatierichting gekozen, waarbij versterking van de positie van de burger met een beperking en de dialoog tussen deze burger en zijn omgeving centraal staan. Wat is de verwachtingsvolle stip op de horizon in dezen? Welke ijkmomenten heeft de regering voor ogen om haar verwachtingen te toetsen? En uit welke elementen bestaat zo'n ijkpunt? Het gaat de fractieleden van de SP in dezen niet zozeer om de afrekenbaarheid, echter wel om de wijze waarop de regering het proces volgt en toetst.

⁵ Kamerstukken II 2013/14, 33 992 (R2034), nr. 3, p. 24.

⁶ Kamerstukken II 2014/15, 33 990, nr. 9.

Er is door de Tweede Kamer en de Alliantie al veel gezegd en geschreven over het facultatief protocol. De regering lijkt niet genegen om stappen te gaan zetten in de ondertekening van dit protocol. Wanneer kunnen de SP-fractieleden deze stappen wel verwachten? En waarvan is het nemen van deze stappen afhankelijk?

Vragen en opmerkingen van de leden van de GroenLinks-fractie

Bij de behandeling in de Tweede Kamer is een motie-Van Gerven⁷ aangenomen inzake spoedige ondertekening van het facultatief protocol dat het individueel klachtrecht regelt. Kan de regering aangeven hoe en wanneer aan deze motie opvolging wordt gegeven?

Kan de regering verhelderen hoe de aan de Wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte toegevoegde preambule («leder mens moet in staat worden gesteld aansluitend bij zijn eigen mogelijkheden autonoom te zijn») moet worden geïnterpreteerd en welke reikwijdte hiermee is beoogd? Hoe wordt in deze preambule, in het VN-verdrag en in de uitvoeringswet het begrip «autonoom» verstaan, en welke rechten kunnen aan dat begrip worden ontleend?

Het lijkt erop dat de uitvoeringswet in veel opzichten vooral een norm definieert zonder daarmee een afdwingbaar recht in het leven te roepen. Klopt deze waarneming? Op welke wijze wordt implementatie dan geborgd? Welke ambitie heeft de regering om de norm van algemene toegankelijkheid (fysiek, sensorisch, intellectueel) tot vanzelfsprekend uitgangspunt te maken? Hoe worden mensen met een beperking zelf betrokken bij de concretisering en implementatie?

Op welke wijze zijn private partijen ertoe te brengen deze norm van toegankelijkheid te implementeren? Hoe worden zij gestimuleerd dan wel verplicht en wanneer kunnen zij effectief een beroep doen op de excuusgrond van onbillijkheid?

Uitvoering van het VN-verdrag wordt beperkt tot Europees Nederland. Op welke wijze zijn de bestuurscolleges van Bonaire, Sint Eustatius en Saba geconsulteerd bij deze beslissing? Bij behandeling in de Tweede Kamer is verder per motie gevraagd om een actieplan met verbeteringen van de situatie van mensen met een beperking in Caribisch Nederland. Hoe worden bij dit actieplan de bestuurscolleges betrokken? Is het de bedoeling van de regering dat de uitvoering van dat actieplan ertoe zal leiden dat de uitvoeringswet op termijn wel zal kunnen gaan gelden voor Caribisch Nederland? Welk tijdsperspectief hanteert de regering daarbij? De memorie van toelichting spreekt in dit kader over financiële bijdragen.⁸ Klopt het dat de daar vermelde bedragen feitelijk niet in het kader van dit VN-verdrag vallen maar op andere aspecten van zorg en participatie doelen? Kan de regering inzichtelijk maken welke financiële consequenties implementatie van het actieplan en de uitvoeringswet zal hebben voor Caribisch Nederland en is zij bereid daarvoor verantwoordelijkheid te dragen?

Hoewel de goedkeuring van het VN-verdrag een Rijkswet betreft, zal uitvoering vooralsnog alleen op (Europees) Nederland slaan en niet op de andere landen in het Koninkrijk. Heeft de regering hierover overleg gevoerd met de andere landen? Welke stappen zetten Aruba, Curaçao en Sint-Maarten in de richting van implementatie van het VN-verdrag? Hoe

⁷ Kamerstukken II 2015/16, 33 990 , nr. 38.

⁸ Kamerstukken II 2013/14, 33 992 (R2034), nr. 3, p. 12.

zet de regering zich in voor implementatiewetgeving door de andere regeringen?

Vragen en opmerkingen van de leden van de SGP-fractie

Algemene toegankelijkheid

Het debat in de Tweede Kamer spitste zich in belangrijke mate toe op de behandeling van het amendement-Otwin van Dijk⁹ in combinatie met het subamendement van de leden Van der Staaij en Keijzer¹⁰. De leden van de SGP-fractie steunen de gedachte van het amendement-Otwin van Dijk, maar zijn het tegelijkertijd met de indieners van het subamendement eens dat de reikwijdte en de consequenties van het amendement goed in kaart moeten worden gebracht, zodat de gewenste en noodzakelijke rechtszekerheid wordt geboden. De SGP-fractieleden vragen de regering daarom hoe zij voornemens is deze gewenste en noodzakelijke rechtszekerheid te bieden met de algemene maatregel van bestuur. Wat verstaat de regering onder de termen uit de toelichting op het amendement-Otwin van Dijk, zoals «een geleidelijke omslag naar algemene toegankelijkheid», «voorzieningen van eenvoudige aard» en «de evenredigheid van de belasting»? Wat verstaat de regering onder de redelijkheid en billijkheid van die belasting? Op welke wijze zal worden aangesloten bij de normering hierover in artikel 2 van de Wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte?

De leden van de SGP-fractie merken op dat in het subamendement-Van der Staaij/Keijzer¹¹ de indieners erop hebben gewezen dat zij het, met het oog op de rechtszekerheid, van belang vinden dat in de algemene maatregel van bestuur nadere regels voor de toegankelijkheid worden opgenomen die op verschillende terreinen daarop toegespitste typen maatregelen vergen. Kan de regering aangeven hoe zij daar uitwerking aan gaat geven?

De leden van de SGP-fractie vragen de regering wat haar tijdsplanning is die er garant voor staat dat zowel de wettelijke norm die volgt uit het amendement-Otwin van Dijk¹², als de nadere uitwerking daarvan, per 1 januari 2017 in werking kunnen treden. Wat moet er nog gebeuren voordat het ontwerp van de algemene maatregel van bestuur in september 2016 wordt voorgehangen?

Daarnaast vragen de leden van de SGP-fractie hoe de regering de verhouding ziet tussen de gewijzigde wettekst door amendementen op stuk nummer 56¹³ en 57¹⁴ enerzijds, en de bepaling die al in het oorspronkelijke wetsvoorstel was opgenomen, dat doeltreffende aanpassingen verplicht zijn in een concreet geval.

Plan gemeenten

De leden van de SGP-fractie constateren dat de regering een belangrijke rol toedicht aan gemeenten bij de uitvoering van het VN-verdrag. Volgens deze leden past deze rol gemeenten goed, aangezien zij sinds 2015 een brede verantwoordelijkheid hebben voor de ondersteuning aan volwassenen en jeugdigen met een beperking, aandoening of chronische ziekte,

⁹ Kamerstukken II 2015/16, 33 990, nr. 56.

¹⁰ Kamerstukken II 2015/16, 33 990, nr. 57.

¹¹ Kamerstukken II 2015/16, 33 990, nr. 57.

¹² Kamerstukken II 2015/16, 33 990, nr. 56.

¹³ Kamerstukken II 2015/16, 33 990, nr. 56.

¹⁴ Kamerstukken II 2015/16, 33 990, nr. 57.

en het ondersteunen van werken met een arbeidsbeperking. Zij staan daarom positief tegenover het voorstel van de leden Van der Staaij en Bergkamp¹⁵, waarmee gemeenten de plicht krijgen om periodiek een plan te maken hoe zij werk willen maken van de implementatie van het VN-verdrag en daarmee een bijdrage willen leveren aan een inclusieve samenleving. Kan de regering aangeven hoe zij deze verplichting onder de aandacht van gemeenten gaat brengen? Gaat de regering gemeenten hierin ook ondersteunen, en zo ja, op welke manier? Hoe draagt de regering er zorg voor dat mensen met een beperking en hun vertegenwoordigende organisaties bij het opstellen van het beleid betrokken worden?

Interpretatieve verklaring ongeboren leven

De leden van de SGP-fractie vinden het verdrietig en onwenselijk dat de regering een interpretatieve verklaring heeft afgelegd bij artikel 10 van het VN-verdrag, dat handelt over het recht op leven. Is de regering het met deze leden eens dat de VN-verdragen over de rechten van het kind en die over de rechten van personen met een handicap mede betrekking hebben op het ongeboren leven? Welke consequenties verbindt de regering hieraan? Is de regering bereid lessen te trekken uit de nadere discussie die in het Verenigd Koninkrijk ontstond naar aanleiding van de Verdragen over de praktijk rond abortus op grond van een handicap? Is de regering bereid te onderzoeken of er in het licht van deze Verdragen en de toepassing die daaraan wordt gegeven in andere landen, reden is om tot aanpassingen te komen van beleid dan wel regelgeving ten aanzien van abortus om reden van een handicap?

Internationaal

De leden van de SGP-fractie vragen de regering hoe zij uitvoering gaat geven aan de verplichting voor internationale samenwerking (artikel 32 van het VN-verdrag) en de daarmee verband houdende motie van de Tweede Kamerfractieleden van de ChristenUnie en de SGP over inclusie in het buitenlands beleid¹⁶.

De leden van de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport zien de antwoorden van de regering met belangstelling tegemoet en ontvangen deze graag uiterlijk 11 maart 2016.

De voorzitter van de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
Martens

De griffier van de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
De Boer

¹⁵ Kamerstukken II 2015/16, 33 990, nr. 35.

¹⁶ Kamerstukken II 2015/16, 33 990, nr. 43.